

महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजनेअंतर्गत
कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्य
व्यवसाय विभागामार्फत मत्स्यसंवर्धन विषयक
कामांबाबत...

महाराष्ट्र शासन
नियोजन विभाग, (रोहयो प्रभाग)
शासन निर्णय क्रमांक- मग्रारो-२०१७/प्र.क्र.०८ /मग्रारो-१
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२
दिनांक :- ०५ मे, २०१७.

वाचा : १) शासन परिपत्रक क्रमांक-मग्रारोहयो २०१२/प्र.क्र.३६/मग्रारो-१, दिनांक ०९ ऑक्टोबर, २०१२.
२) कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांचे पत्र क्र. मत्स्यवि २०१६ / प्र. क्र. १४२/पदुम-१३,
दिनांक १७ फेब्रुवारी, २०१७

प्रस्तावना:-

भौगोलिकदृष्ट्या देशातील एकूण ८११८ कि.मी. समुद्र किनाऱ्यापैकी महाराष्ट्रास ७२० कि.मी. समुद्र किनारा लाभला आहे. समुद्र किनाऱ्याबाबत राज्याचा देशामध्ये चौथा क्रमांक आहे. निलक्रांती ही केंद्र शासनाची महत्वाकांक्षी योजना असून केंद्र शासनाने सन २०२० पर्यंत देशातील मत्स्य निर्यातीचे उद्दिष्ट्य तिप्पट करण्याचे धोरण निश्चित केले आहे. याकरिता केंद्र शासनाने निलक्रांती योजनेअंतर्गत अनेक योजना कार्यान्वित केलेल्या आहेत. केंद्र शासनाच्या कृषि व पदुम विभागाने निलक्रांती संदर्भात निर्गमित केलेल्या जून, २०१६ च्या मार्गदर्शक सूचनामध्ये महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजनेअंतर्गत अभिसरणाद्वारे कामे घेण्याच्या सूचना केलेल्या आहेत. त्यामध्ये मत्स्यबीज केंद्र स्थापन करणे, मत्स्यसंवर्धन तलाव तयार करणे, प्रजनकसाठा पेढी (Brood Bank) स्थापन करणे अशा अनेक योजनांचा समावेश आहे. त्याप्रमाणे महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजनेअंतर्गत इतर विभागासोबत अभिसरणाद्वारे कामे घेण्याच्या ही सूचना देण्यात आलेल्या आहेत.

राज्यामध्ये ४.१८ लाख हेक्टर जलसाठा उपलब्ध आहे. या जलसाठ्यापैकी २५७९ तलाव / जलाशय पाटबंधारे विभागाचे आहेत व सदर तलाव ५ वर्षाकरिता मत्स्यव्यवसाय विभागामार्फत मच्छीमार सहकारी संस्था व खाजगी मत्स्यव्यवसायिकांना भाडेतत्वावर देण्यात येतात. लघुपाटबंधारे विभागांचे तलाव/जलाशय जिल्हा परिषदेमार्फत मत्स्यव्यवसायाकरिता भाडेतत्वावर देण्यात येतात. असे निदर्शनास आले आहे की, तलावाचा ठेका घेतल्यानंतर संबंधित ठेकेदार या तलाव / जलाशयामध्ये इष्टतम मत्स्यबोटुकली साठवणूक करित नाहीत. याचाच परिणाम म्हणून राज्याचे भूजलाशयीन मत्स्यउत्पादन कमी प्रमाणात होत आहे. मत्स्यउत्पादन वाढीसाठी सर्व तलाव / जलाशय मत्स्यबोटुकली साठवणूक करण्यासाठी प्रोत्साहन देणे गरजेचे आहे.

महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजनेअंतर्गत संदर्भाधीन दिनांक ०९ ऑक्टोबर, २०१२ च्या शासन परिपत्रकान्वये “सार्वजनिक ठिकाणी मासे सुकवण्याचे ओटे बांधणे” या योजनेअंतर्गत क्राँकटचे ओटे तयार करणे तसेच “सार्वजनिक ठिकाणी (हंगामी) मत्स्यपालन करणे” या अंतर्गत तलावातील गाळ काढणे, नर्सरी तयार करणे, तलावाच्या सांडव्याची दुरुस्ती करणे यास मान्यता देवून त्यांचे आर्थिक व तांत्रिक मापदंड निश्चित करण्यात आलेले आहेत.

उपरोक्त वस्तुस्थिती विचारात घेता तसेच महाराष्ट्रातील कृषि विषयक हवामान, जमिनीची परिस्थिती मत्स्यपालन करण्यास अनुकूल आहे. मत्स्यपालन हे काम किफायतशीर आहे. महाराष्ट्रातील हवामान, समुद्र किनारा, तलावांची संख्या, ग्रामीण भागात रोजगार निर्मिती या सर्व गोष्टींचा विचार केल्यास मत्स्य उत्पादनास महाराष्ट्रात भरपूर वाव आहे. त्यामुळे रोजगाराच्या संधी उपलब्ध होतील तसेच लोकांचा आर्थिक वृद्धीचा दर उंचावेल. यापूर्वी महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजनेअंतर्गत या संदर्भातील उपरोक्त कामे घेण्यात आलेली आहेत. आता कृषि व पदुम विभागाने संदर्भाधीन दिनांक १७ फेब्रुवारी, २०१७ च्या पत्रान्वये, मनरेगाशी अभिसरण करून मत्स्यबोटुकलीचे उत्पादन वाढविण्यासाठी पोर्टेबल हॅचरी ओटा, मत्स्यबीज उत्पादन केंद्र, मत्स्यप्रजनक साठवणूक तळी व मत्स्यबोटुकली संवर्धन तळी बांधकाम करण्यासाठीचा प्रस्ताव सादर केला आहे. त्यास अनुसरून सदर कामे मनरेगा अंतर्गत घेण्यास मान्यता देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. त्याबाबत शासन खालील निर्णय घेत आहे.

शासन निर्णय:-

महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजनेअंतर्गत पोर्टेबल हॅचरी ओटा, मत्स्यप्रजनक साठवणूक तळी व मत्स्यबोटुकली संवर्धन तळी तयार करण्याची कामे कृषि व पदुम विभागामार्फत राबविण्यास शासन मान्यता देण्यात येत आहे.

२. मत्स्यबीज उत्पादन निर्मितीसाठी पोर्टेबल हॅचरी, प्रजनक तलाव व बोटुकली संवर्धन तलाव योजनेअंतर्गत समाविष्ट बाबी खालीलप्रमाणे :-

२.१) पोर्टेबल मत्स्यबीज उत्पादन केंद्र/मत्स्यबीज केंद्र :- पोर्टेबल हॅचरीकरिता खालील बाबींची आवश्यकता आहे.

अ) ब्रिडींग पूल (२.१५ मी. व्यास, ०.९ मी. उंची व क्षमता ३४०० लिटर)

ब) इन्क्युबेशन पूल (१.४० मी. व्यास, ०.९ मी. उंची व क्षमता १२०० लिटर)

क) स्पॉन कलेक्शन चेंबर (क्षमता २५० लिटर)

ड) पाणी साठवणुकीच्या २००० लिटर क्षमतेच्या २ टाक्या

इ) ब्रिडींग पूल, ईन्क्युबेशन पूल व स्पॉन कलेक्शन चेंबर यांना जोडण्यासाठी एफआरपी पाईप.

ई) पोर्टेबल हॅचरी उभारण्यासाठी ६.०० मी. X ३.५ मी. X ०.३ मी. आकाराचा ओटा.

पोर्टेबल मत्स्यबीज उत्पादन केंद्रासाठी आवश्यक असलेल्या उपरोक्त बाबींपैकी महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजनेतर्गत फक्त पोर्टेबल हॅचरी उभारण्यासाठीच्या ओट्याचे बांधकाम अनुज्ञेय राहिल. बिगर काळ्या मातीच्या क्षेत्राकरिता रु. २५,६७८/- व काळ्या मातीतील क्षेत्राकरिता रु. ३०,९६६/- इतकी रक्कम अनुज्ञेय राहिल. याबाबतचे नमुना अंदाजपत्रक प्रपत्र 'अ' व 'ब' सोबत जोडण्यात आले आहेत.

२.२) मत्स्यबोटुकली संवर्धन तळी :- प्रजनक साठवणूक करण्यासाठी ०.२ ते ०.४ हेक्टर आकाराची तळी असणे गरजेचे आहे. सर्वसाधारण ८० मी. X ४० मी. X २ मी. आकाराची तळी तयार करण्यात यावीत. त्यामध्ये उत्तर बाजूस २० से. मी. आकाराचा छोटा पाईप पाणी बदलण्यासाठी टाकण्यात यावा. या तळ्यात ६४० कि. ग्रॅ. मत्स्यप्रजनक साठवणूक करता येईल. हे संपूर्ण काम मनरेगा अंतर्गत अनुज्ञेय राहिल. या कामासाठी रु. ८,६६,३००/- इतकी रक्कम अनुज्ञेय करण्यात येत आहे. याबाबतचे नमुना अंदाजपत्रक प्रपत्र 'क' नुसार सोबत जोडण्यात आले आहे.

२.३) मत्स्यसंवर्धन तळी :- सदर साठवणूक तळ्याचे आकारमान साधारणपणे ०.०८ ते ०.२ हेक्टरपर्यंत असावे. या तळ्यांची खोली १ ते १.५ मीटरपर्यंत असावी. संवर्धन तळ्याचा आकार ४० मी. X २० मी. X १.५ मी. असावा. या प्रकल्पामध्ये २ मत्स्यबीज संवर्धन ठेवण्यात यावे. संवर्धन तळ्यामध्ये ६.०० लाख प्रतिहेक्टर मत्स्यबीज साठवणूक करता येते व ६.०० लाख मत्स्यबीजापासून ३.०० लाख प्रतिहेक्टर बोटुकलीचे उत्पादन होऊ शकते. तलावाच्या उतरत्या भागामध्ये स्लुईस गेट (Sluice Gate) करणे आवश्यक आहे किंवा २५ से. मी. पाईपद्वारे देखील बोटुकली काढणे शक्य होईल. यामध्ये दोन संवर्धन तळी घेणे आवश्यक राहिल. हे काम मनरेगा अंतर्गत अनुज्ञेय राहिल. या दोन तळ्यांच्या बांधकामासाठी रु. ३,२८,६००/- इतकी रक्कम अनुज्ञेय राहिल. याबाबतचे नमुना अंदाजपत्रक प्रपत्र 'ड' नुसार सोबत जोडण्यात आले आहे. सदर अंदाजपत्रक काळ्या माती क्षेत्राकरिता लागू असून बिगर काळ्या मातीच्या क्षेत्राकरिता तळ्याचे तळभागात काळ्या मातीचा ०.३० मी. जाडीचा थर पाण्याची पातळी टिकवून ठेवण्याकरिता देण्यात यावा.

उपरोक्त कामांची नमुना अंदाजपत्रके प्रपत्र 'अ', 'ब', 'क' व 'ड' नुसार जोडण्यात आली आहेत. तथापि संबंधित जिल्ह्यातील साहित्याचे दर वापरून प्रचलीत दरसूचीनुसार / नरेगाच्या प्रचलीत मजुरी दरानुसार सविस्तर अंदाजपत्रक तयार करण्यात यावे.

वरील तीनही कामे एकत्रितरित्या अथवा तीनपैकी कोणतेही काम लाभार्थ्यांच्या इच्छेनुसार घेण्यास मुभा राहिल. वर नमूद केलेली कामेच महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजनेंतर्गत अनुज्ञेय राहतील. त्या व्यतिरिक्त कोणतेही काम मनरेगा अंतर्गत घेता येणार नाही. तथापि अशी अतिरिक्त कामे कृषि व पदुम विभागाने त्यांच्याकडे उपलब्ध असलेल्या इतर निधीतून करण्यास मुभा राहिल.

(३) सदर कामे वैयक्तिक तसेच सार्वजनिक स्वरूपाची कामे म्हणून घेता येतील. सार्वजनिक स्वरूपाचे काम करताना ते शासकीय जमिनीवर घेण्यात यावे. वैयक्तिक लाभाकरिता लाभार्थी निवडीचे निकष खालीलप्रमाणे राहतील.

लाभार्थी निवडीचे निकष :

अ) सदर योजने अंतर्गत खालील प्रवर्गांतून लाभधारक निवडण्यात यावा.

१. अनुसूचित जाती
 २. अनुसूचित जमाती
 ३. भटक्या जमाती (Nomadic Tribes)
 ४. भटक्या विमुक्त जमाती (Denotified Tribes)
 ५. दारिद्रेषेखालील इतर कुटूंबे
 ६. महिला प्रधान कुटूंबे
 ७. शारीरिक अपंगत्व प्रधान असलेली कुटूंबे
 ८. भूसुधार योजनेचे लाभार्थी
 ९. इंदिरा आवास योजनेचे लाभार्थी
 १०. अनुसूचित जमातीचे व अन्य परंपरागत वन्य निवासी (वन अधिकार मान्यता) अधिनियम २००६ नुसार पात्र व्यक्ती
 ११. कृषि कर्ज माफी योजना सन २००८ नुसार अल्प भूधारक (१ हेक्टर पेक्षा जास्त - २ हेक्टरपर्यंत) व सिमांत शेतकरी (१ हेक्टर पेक्षा कमी क्षेत्र)
- ब) केंद्र शासनाच्या नवीन मार्गदर्शक सुचनांनुसार एका ग्रामपंचायत क्षेत्रातील उपरोक्त प्रवर्ग १ ते १० मधील लाभार्थ्यांना सर्वप्रथम लाभ देण्यात यावा व त्या ग्रामपंचायत क्षेत्रातील उपरोक्त प्रवर्ग १ ते १० मधील लाभार्थी संपल्यानंतर अल्पभूधारक व सिमांत शेतकऱ्यांना लाभ देण्यात यावा.
- क) लाभार्थी हा महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजने अंतर्गत जॉब कार्ड धारक असावा तसेच त्याला अकुशल मजुर म्हणून काम करणे आवश्यक राहिल.

(४) अंदाजपत्रक तयार करणे, तांत्रिक व प्रशासकीय मान्यता :

ग्रामसभेने लाभार्थ्यांची निवड अंतिम केल्यानंतर सहायक आयुक्त, मत्स्यव्यवसाय या तांत्रिक अधिका-
याने लाभार्थीनिहाय अंदाजपत्रके तयार करावीत. तदनंतर सहायक आयुक्त, मत्स्यव्यवसाय अधिकाऱ्यांनी त्यांच्या
वित्तीय अधिकारानुसार सदर अंदाजपत्रकांना तांत्रिक मान्यता देण्याची कार्यवाही करावी. तांत्रिक मान्यता प्राप्त
झाल्यानंतर सदर कामांना प्रशासकिय मान्यता देण्याची कार्यवाही संबंधित तहसिलदार यांनी करावी.

कार्यान्वयन यंत्रणा	तांत्रिक मंजूरी	प्रशासकीय मंजूरी
आयुक्त, मत्स्यव्यवसाय	उपअभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग/तालुका कृषि अधिकारी/ उपअभियंता (लपा)स्था.स्तर/राज्यस्तर (जिल्हाधिकारी यांना जिल्हाच्या स्थानिक गरजेनुसार यंत्रणा निवडीचे अधिकार राहतील.)	तहसिलदार

(५) प्रत्यक्ष कार्यान्वयन :

सहायक आयुक्त, मत्स्यव्यवसाय यांनी योग्य जागा असणाऱ्या लाभार्थ्यांची निवड करावी व अंदाजपत्रक
बनविण्याकरिता जिल्हाधिकारी यांच्या मदतीने संबंधित यंत्रणेना लाभार्थ्यांची यादी उपलब्ध करून द्यावी.

तदनंतर संबंधित यंत्रणेने तांत्रिक मान्यता देवून प्रशासकीय मान्यतेकरिता अंदाजपत्रक तहसिलदारांकडे
द्यावे. प्रशासकीय मान्यता दिल्यानंतर तहसिलदार यांनी प्रत्येक कामासाठी हजेरीपत्रक निर्गमित करावेत. प्रत्येक
लाभार्थ्यांचे काम हे स्वतंत्र काम समजण्यात येईल. ग्रामरोजगार सेवकांनी प्रत्येक कामाचे हजेरीपत्रक सांभाळून
ठेवावे व अकुशल मजुरांच्या उपस्थितीच्या नोंदी घ्याव्यात. तसेच मंजूर अंदाजपत्रकाप्रमाणे कामे होत असल्याची
खात्री करावी. प्रत्येक आठवड्याचे काम पूर्ण झाल्यानंतर ग्रामरोजगार सेवक हजेरीपत्रकावर स्वाक्षरी करतील व
सदर हजेरीपत्रक तांत्रिक (कंत्राटी) अधिका-याकडे सुपूर्द करतील. प्रत्येक आठवड्याला कामाचे मोजमाप
उपअभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग यांच्याकडील शाखा अभियंता करतील व त्याच्या नोंदी मोजमाप
पुस्तिकेत घेतील. त्यासाठी सहायक आयुक्त, मत्स्यव्यवसाय व संबंधित यंत्रणा यांना तहसिल कार्यालयातील क्लर्क
कम डेटा ऑपरेटर, सहायक कार्यक्रम अधिकारी व डेटा एन्ट्री ऑपरेटर यांनी नरेगा प्रक्रियेची बिनचूक कार्यवाही
पार पाडताना मदत करण्याची जबाबदारी सोपविण्यात येत आहे. सदर कामांच्या रू. २५.०० लक्ष पर्यंतचे तांत्रिक
मंजूरीचे अधिकार उपअभियंता सार्वजनिक बांधकाम विभाग / तालुका कृषि अधिकारी / उपअभियंता (लपा)
स्था.स्तर / राज्यस्तर यांना राहतील.

(६) अनिवार्य बाबी :

उपरोक्त कार्यक्रम राबवितांना खालील बाबी अनिवार्य आहेत.

६.१) अकुशल कामे फक्त नोंदणीकृत जॉबकार्डधारक मजुरांकडूनच करून घेण्यात यावीत. तसेच

संबंधित लाभधारक हा नोंदणीकृत जॉबकार्डधारक असावा आणि त्याने कामावर मजुर म्हणून काम करणे आवश्यक आहे.

६.२) कामाच्या प्रत्यक्ष ठिकाणी हजेरीपत्रक ठेवण्यात यावे व त्याच्या प्रती संबंधित यंत्रणेच्या कार्यालयात ठेवण्यात याव्यात.

६.३) मजुरीचे भूगतान फक्त बँक / पोस्ट ऑफिस खात्यातून करण्यात यावे.

६.४) कंत्राटदारांना बंदी राहिल तसेच मजुर विस्थापित करणाऱ्या यंत्रांचा वापर करण्यात येऊ नये. (उदा. जेसेबी, पोकलेन व डोझर)

६.५) अर्धकुशल व कुशल मजुरांचे भूगतान हे सामग्रीचा भाग समजण्यात यावा. मजुरी साहित्याचे ६० : ४० प्रमाण जिल्हा स्तरावर राखण्यात यावे.

६.६) अभिसरणाच्या माध्यमातून निर्माण झालेल्या रोजगाराच्या माहितीचे अभिलेखे स्वतंत्रपणे ठेवण्यात यावेत.

६.७) प्रत्येक कामाला स्वतंत्र युनिक आयडी देण्यात यावा. प्रत्येक कामाची नोंद ग्रामपंचायतीच्या वर्क रजिस्टरमध्ये व मालमत्ता नोंदवहीमध्ये करण्यात यावी. सर्व कामाचे सामाजिक अंकेक्षण ग्रामसभेमार्फत करण्यात यावे. सर्व कामांचे मुल्यमापन दक्षता व संनियंत्रण समित्यांमार्फत करण्यात यावे.

६.८) संबंधित बांधकामांच्या कामांची माहिती संबंधित यंत्रणांनी जतन करावी तसेच निवडण्यात आलेल्या लाभार्थ्यांची यादी जॉबकार्ड क्रमांकासह परिरक्षित करावी. लाभार्थ्यांचा हिस्सा, सीडीपी/इतर योजनेतून घेतलेले सहाय्य व महात्मा गांधी नरेगा मधून केलेला खर्च इत्यादी सविस्तर तपशील स्वतंत्रपणे मालमत्ता नोंदवहीत नोंदविण्यात यावा.

६.९) मजुरांना १५ दिवसांच्या आत मजुरीचे प्रदान करणे आवश्यक आहे. या संदर्भातील भूगतान आदेश तहसिलदारांमार्फत काढण्यात येतील.

(७) संनियंत्रण व सादरीकरण :

७.१) महात्मा गांधी नरेगा अंतर्गत करण्यात येणाऱ्या सर्व खर्चाची सविस्तर माहिती कामनिहाय (मजुर उपस्थिती, मजुरीचे प्रदान) नरेगा सॉफ्टवर अपलोड करण्यात यावी. नरेगा सॉफ्टवर या कामाची माहिती प्रवर्ग IV मध्ये अपलोड करावी.

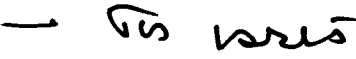
- ७.२) वर्क मोड्यूल मध्ये कामाच्या अचूक नोंदी कराव्यात. कामाच्या क्षेत्र एककाच्या नोंदी करतांना (एकर / हेक्टर) विशेष काळजी घेण्यात यावी. तसेच अभिसरणाचा सविस्तर तपशिल जसे की, मनरेगा व्यतिरिक्त झालेला योजनानिहाय खर्च व रक्कम याची माहिती अपलोड करण्यात यावी.
- ७.३) सध्या मनरेगामधून खर्च करण्यात येणाऱ्या रकमांकरिता जे लेखे ठेवण्याची पद्धत आहे त्याच पद्धतीचा वापर उपरोक्त योजनेत करण्यात यावा.
- ७.४) पोर्टेबल हॅचरी ओटा, मत्स्यप्रजनक साठवणूक तळी व मत्स्यबीज संवर्धन प्रजनक साठवणूक तळी यांचे आकारमान (लांबी X रुंदी X खोली) बाबतच्या अचूक नोंदी घ्याव्यात. याबाबतची माहितीही नरेगा सॉफ्टमध्ये नोंदविण्यात यावी.
- ७.५) उपरोक्त कार्यक्रमाचे प्रभावीपणे संनियंत्रण संयुक्तपणे जिल्हा कार्यक्रम समन्वयक तथा जिल्हाधिकारी, सहायक आयुक्त, मत्स्यव्यवसाय, तहसिलदार यांनी करावे. याकरिता मत्स्यव्यवसाय विभागामार्फत एका नोडल अधिकाऱ्याची नेमणूक करावी.
- ७.६) उपरोक्त कार्यक्रमांतर्गत करण्यात आलेल्या कार्यवाहीचा मासिक अहवाल सहायक आयुक्त, मत्स्यव्यवसाय यांनी जिल्हा कार्यक्रम समन्वयक तथा जिल्हाधिकारी यांना सादर करावा. जिल्हाधिकारी यांनी या कार्यक्रमाचा एकत्रित त्रैमासिक अहवाल विभागीय आयुक्त यांना सादर करावा व विभागीय आयुक्त यांनी त्यांच्या विभागाचा एकत्रित अहवाल प्रत्येक ६ महिन्यांनंतर शासनास सादर करावा.
- ७.७) उपरोक्त कार्यक्रमाच्या नियमित तपासण्या कराव्यात. राज्यस्तर १ टक्के, विभागीय स्तर १० टक्के व जिल्हास्तर १०० टक्के या प्रमाणे प्रतिवर्ष क्षेत्रीय भेटी देऊन कामकाजाचे गुणवत्तापूर्वक व वेळेत संनियंत्रण व्हावे म्हणून तपासण्या कराव्यात.
- ७.८) सदर योजना राज्यातील ग्रामीण भागास लागू राहिल. ' क' वर्ग नगरपरिषदा / नगरपंचयतींमध्ये ही कामे अनुज्ञेय राहणार नाहीत.
- ७.९) आयुक्त, मत्स्यव्यवसाय विभाग, मुंबई व आयुक्त, महात्मा गांधी नरेगा आयुक्तालय, नागपूर यांनी सदर कार्यक्रम यशस्वी करण्यासाठी आवश्यक ती कार्यवाही करावी. तसेच आवश्यकतेनुसार संबंधितांना प्रशिक्षण/कार्यशाळा आयोजित कराव्यात.
- ७.१०) काम सुरु होण्यापूर्वी, काम सुरु असताना व काम पूर्ण झाल्यानंतरचे कामाचे फोटो नरेगा सॉफ्टवर अपलोड करणे अनिवार्य राहिल.

८. सदर शासन निर्णय कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभागाच्या सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहे.

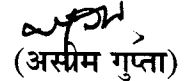
९. या शासन निर्णयाद्वारे अनुज्ञेय केलेल्या कामांमुळे निर्माण होणाऱ्या मत्स्यबीजाचा वापर राज्यातील मनरेगाअंतर्गत निर्माण झालेल्या विहिरी / विदर्भातील धडक कार्यक्रमातील विहिरी / राज्यातील शेततळी / माजी मालगुजारी तलाव यामध्ये मोठ्या प्रमाणात करण्यात यावा.

१०. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक 201705051256297816 असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(आ. लिं. जन्हाड)
सचिव (पदुम)

(असीम गुप्ता)
सचिव (रोहयो)

प्रत :-

- मा. राज्यपालांचे सचिव
- मा. मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव
- सर्व मा. मंत्री व राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- मा. मुख्य सचिवांचे स्वीय सहायक
- शासनाचे सर्व अपर मुख्य सचिव / प्रधान सचिव / सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- संचालक, अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय
- महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मंत्रालय, मुंबई
- महालेखापाल-१ (लेखा परीक्षा), महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
- महालेखापाल-२ (लेखा परीक्षा), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर
- महालेखापाल-१ (लेखा अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
- महालेखापाल-१ (लेखा अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर
- सर्व विभागीय आयुक्त
- आयुक्त, महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजना-महाराष्ट्र, नागपूर
- आयुक्त (कृषि), महाराष्ट्र राज्य, पुणे
- आयुक्त, मत्स्यव्यवसाय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
- सर्व जिल्हाधिकारी
- सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद

सहआयुक्त, भूजल, मुंबई

सहाय्यक आयुक्त, मत्स्यबीज, मुंबई

प्रादेशिक उपआयुक्त, मत्स्यव्यवसाय, मुंबई/पुणे/नाशिक/लातूर/औरंगाबाद/अमरावती/नागपूर

सहाय्यक आयुक्त, मत्स्यव्यवसाय (सर्व जिल्हे)

संचालक, लेखा व कोषागारे, मुंबई

निवड नस्ती (मग्नारो-१)

प्रपत्र-अ

**Model Estimates for Portable Hatchery Otta
(A:-For Non Black Cotton Soil Area)**

A. Material Cost

Sr. No.	Particulars	Units	Quantum	Rate Rs.	Total
1	Rubble	Cum	9.36	328/-	3070.10
2	Crushed Metal	Cum	3.38	721/-	2437.00
3	Sand	Cum	1.62	1500/-	2430.00
4	Cement	M.T.	1.33	6600/-	8778.00
				Total	16715.10

B. Labour Cost

Sr. No.	Particulars	Units	Quantum	Rate Rs.	Total
1	Excavation	Cum	7.80	135/-	1053.00
2	Rubble Soling	Cum	9.36	214/-	2003.00
3	Cement concrete (M20)	Cum	3.88	551/-	1862.40
				Total	4918.40

List of Material Required, Quantity Wise

Sr. No.	Particulars	Units	Quantum
1	Rubble	Cum	9.36
2	Crushed Metal	Cum	3.38
3	Sand	Cum	1.62
4	Cement	M.T.	1.33

C. Standard Supply Rates

Sr. No.	Particulars	Units	Rate Rs.
1	Rubble	Cum	628.81
2	Crushed Metal	Cum	966.88
3	Sand	Cum	1745.88
4	Cement	M.T.	6600.00

Amount Item Wise

Sr. No.	Particulars	Units	Quantum	Rate Rs.	Total
A.	Material Cost				
1	Rubble	Cum	9.36	628.81	5886.00
2	Crushed Metal	Cum	3.38	966.88	3268.00
3	Sand	Cum	1.62	1745.88	2828.00
4	Cement	M.T.	1.33	6600.00	8778.00
				Total A	20760.00
B.	Labour Cost				
Sr. No.	Particulars	Units	Quantum	Rate Rs.	Total
1	Excavation	Cum	7.80	135/-	1053.00
2	Rubble Soling	Cum	9.36	214/-	2003.00
3	Cement concrete (M20)	M.T.	3.88	551/-	1862.00
				Total B	4918.00
				-Rounding	118.00
				Say	4800.00
				(A+B)=C	25678.00

Ratio	
Labour (B/C)	Material (A/C)
0.19	0.81

प्रपत्र-ब

**Model Estimates for Portable Hatchery Otta
(B:- For Black Cotton Soil Area)**

A. Material Cost

Sr. No.	Particulars	Units	Quantum	Rate Rs.	Total
1	Murum	Cum	9.36	90/-	842.40
2	Rubble	Cum	9.36	328/-	3070.10
3	Crushed Metal	Cum	3.38	721/-	2437.00
4	Sand	Cum	1.62	1500/-	2430.00
5	Cement	M.T.	1.33	6600/-	8778.00
				Total	17557.50

B. Labour Cost

Sr. No.	Particulars	Units	Quantum	Rate Rs.	Total
1	Excavation	Cum	7.80	135/-	1053.00
2	Murum Spreading & Compaction	Cum	9.36	200/-	1872.00
3	Rubble Soling	Cum	9.36	214/-	2003.00
4	Cement concrete (M20)	Cum	3.88	551/-	1862.40
				Total	6790.40

List of Material Required, Quantity Wise

Sr. No.	Particulars	Units	Quantum
1	Murum	Cum	9.36
2	Rubble	Cum	9.36
3	Crushed Metal	Cum	3.38
4	Sand	Cum	1.62
5	Cement	M.T.	1.33

C. Standard Supply Rates

Sr. No.	Particulars	Units	Rate Rs.
1	Murum	Cum	365.00
2	Rubble	Cum	628.81
3	Crushed Metal	Cum	966.88
4	Sand	Cum	1745.88
5	Cement	M.T.	6600.00

Amount Item Wise

Sr. No.	Particulars	Units	Quantum	Rate Rs.	Total
A. Material Cost					
1	Murum	Cum	9.36	365.00	3416.40
2	Rubble	Cum	9.36	628.81	5886.00
3	Crushed Metal	Cum	3.38	966.88	3268.00
4	Sand	Cum	1.62	1745.88	2828.00
5	Cement	M.T.	1.33	6600.00	8778.00
				Total A	24176.40
B. Labour Cost					
Sr. No.	Particulars	Units	Quantum	Rate Rs.	Total
1	Murum	Cum	9.36	200/-	1872.00
2	Excavation	Cum	7.80	135/-	1053.00
3	Rubble Soling	Cum	9.36	214/-	2003.00
4	Cement concrete (M20)	M.T.	3.88	551/-	1862.00
				Total B	6790.00
				(A+B)=C	30966.00

Ratio	
Lobour (B/C)	Material (A/C)
0.22	0.78

Note :- The Estimate for Portable Hathyery Otta and other items are based on the rates of Mumbai Region D.S.R. The rates of respective D.S.R. shall Be Considered for Calculating the Estimated rates respective region

Model Estimates for Fish Brood stock Pound

A. Labour Cost

Sr. No.	Particulars	Units	Quantum	Rate Rs.	Total
1	Excavation	Cum	6400.00	135/-	864000.00
				Total	864000.00

Amount Item Wise

Sr. No.	Particulars	Units	Quantum	Rate Rs.	Total
A.	Material Cost				
1	Excavation	Cum	0.00	0.00	0.00
	P&L 300mm dia pipe	Rmt	2.00	1150.00	2300.00
				Total A	2300.00
B.	Labour Cost				
Sr. No.	Particulars	Units	Quantum	Rate Rs.	Total
1	Excavation	Cum	6400.00	135/-	864000.00
2					
				Total B	864000.00
				(A+B)=C	866300.00

Ratio	
Labour (B/C)	Material (A/C)
0.997	0.003

Model Estimates for Fish Rearing Pound

A. Labour Cost

Sr. No.	Particulars	Units	Quantum	Rate Rs.	Total
1	Excavation	Cum	1200	135/-	162000.00
				Total	162000.00

Amount Item Wise

Sr. No.	Particulars	Units	Quantum	Rate Rs.	Total
A.	Material Cost				
1	Excavation	Cum	0.00	0.00	0.00
2	P&L 300mm dia pipe	Rmt	2.00	1150.00	2300.00
				Total A	2300.00
B.	Labour Cost				
Sr. No.	Particulars	Units	Quantum	Rate Rs.	Total
1	Excavation	Cum	1200	135/-	162000.00
2					
				Total B	162000.00
				(A+B)=C	164300.00

Ratio	
Lobour (B/C)	Material (A/C)
0.98	0.02

2 Nos = 2 X 1,64,300.00
= Rs. 3,28,600.00/-